

Skoleforældre & Karakterdannelse

Kvalitativ undersøgelse om karakterdannelse
blandt 100 forældre i folkeskolen

Center for Karakterdannelse, Aalborg
Universitet og Skovbyskolen i Skanderborg
Kommune har spurgt 100 forældre om
deres syn på, erfaringer med og
holdninger til karakterdannelse.

- Forskningsprojekt om karakterdannelse
- Aalborg Universitet
- Center for Karakterdannelse
- Skovbyskolen Skanderborg Kommune
- 100 forældre fra Skovbyskolen

Survey / Spørgeskemaundersøgelsen

Denne publikation præsenterer resultaterne fra en kombineret kvantitativ survey og kvalitativ spørgeskemaundersøgelse om karakterdannelse.

Undersøgelsen blev gennemført i marts 2025 blandt forældrene til elever på mellemtrinnet på Skovbyskolen i Skanderborg Kommune.

Undersøgelsen og publikationen er en del af et forsknings- og udviklingsprojekt om karakterdannelse i Center for Karakterdannelse. Forsknings- og udviklingsprojektet er et samarbejde mellem Skanderborg Kommune, Aalborg Universitet, Center for Karakterdannelse og Jonas Norgaard Mortensen.

Se www.karakterdannelse.dk

Den 7. marts 2025 blev spørgeskemaundersøgelsen sendt digitalt til alle forældre til elever på mellemtrinnet på Skovbyskolen og 100 respondenter besvarede spørgeskemaundersøgelsen.

Af respondenterne er 76 % mødre, 31 % har børn på 3. årgang, 35 % på 4. årgang, 28 % på 5. årgang, 25 % på 6. årgang.

Spørgeguiden og rapporten er udarbejdet i et samarbejde mellem Jeanette Lauridsen, afdelingsleder på Skovbyskolen; Sofie Amalie Dammeyer Johansen, studentermedarbejder i Center for Karakterdannelse; Jakob Sandahl Ørskou, filosofistuderende; og Jonas Norgaard Mortensen, leder af Center for Karakterdannelse og ph.d.-stipendiat ved Aalborg Universitet. I analysefasen er der anvendt AI til databearbejdning.

Spørgeskemaet består af 14 spørgsmål: 2 baggrundsspørgsmål og 12 spørgsmål om karakterdannelse.

Enkelte forældresvar i denne publikation er blevet rettet for sproglige fejl med henblik på at øge forståelsen.

Velkommen!

Hvordan ser forældre på
karakterdannelse i folkeskolen?

I denne rapport fortæller 100
skoleforældre om deres syn på,
holdninger til og erfaringer med
karakterdannelse.

Hvad og hvem karakterdannede dem?
Hvilke karakteregenskaber er vigtige?
Hvad er folkeskolens formål?
Hvordan samarbejder vi om dannelse?

Undersøgelsen er gennemført på
Skovbyskolen i Skanderborg Kommune i
samarbejde med Aalborg Universitet og
Center for Karakterdannelse.

www.karakterdannelse.dk

|| Hvis man dannes,
imens man uddannes,
så må det være det
allerbedste.

Indholdsfortegnelse

Rapporten er struktureret i to dele: 1) Introduktion og 2)
Forældresvar: gennemgang og opsummering.

Introduktion

Spørgeguide	6
Udvalgte svar	7
Resume	9

Forældresvar om karakterdannelse

Hvem og hvad danner?	Spørgsmål 1	10
Taler I om karakterdannelse?	Spørgsmål 2	12
Ansvar for karakterdannelse	Spørgsmål 3	14
Folkeskolens formål	Spørgsmål 4	16
Dannelse eller uddannelse?	Spørgsmål 5	18
Samarbejde om karakterdannelse	Spørgsmål 6	20
Gode karaktertræk fra skolen	Spørgsmål 7	22
Vurdering af ti karakterdyder	Spørgsmål 8	24
Skolens styrke ift karakterdannelse	Spørgsmål 9	26
Skolens svaghed ift karakterdannelse	Spørgsmål 10	28
Hvad kan forbedres i tilgangen?	Spørgsmål 11	30
Afsluttende kommentarer	Spørgsmål 12	32

Spørgsmål

Spørgeskemaundersøgelsen

**Spørgeskemaet bestod af 14 spørgsmål:
2 baggrundsspørgsmål og 12 spørgsmål om karakterdannelse.**

1. Hvilken årgang på mellemtrinnet går dit barn / dine børn på?
2. Er du forælder eller andet?
3. Hvilke steder, personer eller oplevelser har særligt dannet din karakter?
4. Taler I om karakterdannelse hjemme i jeres familie?
5. Hvor tænker du, at den primære opgave med børns karakterdannelse ligger? (I skolen, i hjemmet, i vennegruppen, i litteraturen, på skærmen, i foreningen eller et andet sted?)
6. Hvad synes du, folkeskolens vigtigste formål er?
7. Hvad mener du er vigtigst for dine børn i folkeskolen – at blive dannet eller at blive uddannet?
8. Hvordan samarbejder du som forælder med skolen om dit barns karakterdannelse?
9. Kan du give eksempler på, hvordan skolen har hjulpet dit barn med at udvikle gode karaktertræk?
10. I øjeblikket har Center for Karakterdannelse og Skovbyskolen et særligt fokus på ti udvalgte karakterstyrker i skolen. Vi vil gerne spørge dig om, hvor vigtigt det er for dig, at dit barn / dine børn udvikler de karakteregenskaber.
11. Hvad er skolens styrke i forhold til børns karakterdannelse?
12. Hvad er skolens svaghed i forhold til børns karakterdannelse?
13. Er der noget ved skolens tilgang til karakterdannelse, som, du mener, kunne forbedres? Hvis ja, hvad?
14. Har du yderligere kommentarer eller forslag til skolens arbejde med karakterdannelse?

Udvalgte svar

Spørgeskemaundersøgelsen

Her er et udvalg af markante svar fra de 100 forældre.

"Mit efterskoleophold reddede det, folkeskolen havde ødelagt."

"Det vigtigste er, at vores børn føler sig værdifulde – ikke bare dygtige."

"Vi snakker ofte om at turde gøre det rigtige, selv når man er alene."

"Mit barndomshjem og mine bedsteforældres hjem var mit fundament."

"Vi taler meget om taknemmelighed. Det er noget små børn kan forstå og mærke."

"Min studietid på Aarhus Universitet har haft stor betydning for forståelsen af mig selv og omverdenen. Særligt oplevelsen af respekt for forskellighed og at blive løftet af fællesskabet til at turde begå fejl og blive grebet igen, hvis det skete. Det gav en rank ryg og troen på mig selv."

"Vores børn lærer ikke kun fag – de lærer at være menneske blandt mennesker."

"Vi lærer vores børn, at det vigtigste ikke er at være bedst – men at gøre sig umage."

"For mig er et dannet menneske 'større' end et uddannet menneske."

■ ■ Via trygt og dygtigt personale kommer karakterdannelse i spil på en positiv vis.

Hvad mener de?

Spørgeskemaundersøgelsen

I svarene fra de 100 forældre er der nogle klare svar:

- Forældrene mener generelt, at folkeskolens vigtigste formål er både faglig læring og social dannelse.
- De fleste forældre oplever, at karakterdannelse primært sker i hjemmet, understøttet af skole og fritidsaktiviteter.
- Langt de fleste taler om værdier og god opførsel i hjemmet, selvom få bruger ordet "karakterdannelse".
- Efterskoler, familie og fritidsaktiviteter fremhæves som afgørende for egen karakterdannelse.
- 88 % svarer, at både dannelse og uddannelse er vigtigt for deres børn i folkeskolen.
- 69 % svarer, at de taler om karakterdannelse hjemme.
- Over 80 % nævner hjemmet som vigtigste sted for karakterdannelse.

Opsummering

Hvad og hvem danner?

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Hvilke steder, personer eller oplevelser har særligt dannet din karakter?"

Opsummering: Forældre og familie udgør det mest gennemgående dannelsesgrundlag, efterfulgt af efterskoleophold, fritidsliv, og personlige livserfaringer – med tro og fællesskaber som vigtige individuelle faktorer.

1. Forældre og familien

Det helt klart mest gennemgående svar. Næsten alle nævner mor, far, søskende, bedsteforældre eller barndomshjemmet som den væsentligste dannelsesmæssige faktor.

Eksempel: "Mine forældre og dermed mit barndomshjem."

2. Efterskole og skolegang

Efterskoleophold nævnes utroligt ofte som livsændrende og karakterdannende – både fagligt og socialt. Også enkelte lærere eller skoler fremhæves.

Eksempel: "Mit efterskoleophold reddede det, folkeskolen havde ødelagt."

3. Fritidsaktiviteter og foreningsliv

Især sportsklubber, spejder, FDF og fritidsjobs nævnes som steder, hvor deltagerne lærte ansvar, samarbejde og personlig styrke.

Eksempel: "Klubben, kirken, efterskolen – steder hvor jeg blev set og løftet."

4. Livserfaringer og rejser

Flere nævner udlandsrejser, oplevelser i ungdomsårene og arbejdet som formative.

Eksempel: "Udlandsophold, min første arbejdsplads, vennegrupper."

5. Tro og eksistentielle fællesskaber

En del nævner også tro, kirke og religiøse fællesskaber som vigtige i deres karakterdannelse.

Eksempel: "Min personlige tro på Jesus."

Spørgsmål 3

Svar

Hvad og hvem danner?

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 3.

"Min studietid på Aarhus Universitet har haft stor betydning for forståelsen af mig selv og omverdenen. Særligt oplevelsen af respekt for forskellighed og at blive løftet af fællesskabet til at turde begå fejl og blive grebet igen, hvis det skete. Det gav en rank ryg og troen på mig selv."

"Skolen med fællesskabet i klassen og lærerne og deres holdninger – fx i politik. [...] Stærke oplevelser har også betydet meget – fx da jeg var i USA på skole under 9/11, eller da min søster blev kørt ned lige foran mig af en spritbilist, da jeg var i folkeskolen."

"Mit efterskoleophold reddede det, folkeskolen havde ødelagt."

"Mine forældre, søskende, øvrige familie, forældres omgangskreds, naboer - især gadens børn, sportsklubber, svømmehallen [...], ungdomsklubben, lærere, efterskolen, ungdomsblade, Tine på Tværs. Venner og venners forældre og søskende."

"Hjemmet, kirken, klubben, efterskole – familie, nærmeste venner og lærere, der har haft særlig betydning, eller som jeg har set op til."

"Min mor, mine venner, kirkefællesskaber, studiekammerater, trygge voksne i skolen."

"Forældre, mand, kollegaer, uddannelse, fritidsaktiviteter og livets erfaringer."

"Udlandsrejser, min fødeby, mine uddannelsessteder, mine venner, min familie."

"Min opvækst, min skolegang (på godt og meget ondt), venner, bedsteforældre, arbejdskolleger, uddannelse, tro."

Udvalgte svar til spørgsmål 3

Opsummering

Taler I om karakterdannelse?

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Taler I om karakterdannelse i jeres familie?"

Opsummering: Størstedelen af forældrene taler ofte med deres børn om karakter, værdier og etik – men sjældent under navnet "karakterdannelse", som mange finder for abstrakt eller akademisk.

1. Langt de fleste taler om det – men ikke med ordet "karakterdannelse"

Over 2/3 af respondenterne svarer ja, men mange præciserer, at det sker indirekte gennem samtaler om værdier, opførsel, ansvar, empati, venskab, pligter og livssyn – ikke via selve begrebet.

Eksempel: *"Vi bruger ikke lige det ord, men taler en del om værdier og hvad der er rigtigt og forkert."*

2. Forældre italesætter karakterdannelse gennem hverdagsdialoger

Det sker især i daglige samtaler om hvad der er rigtigt/forkert, hvordan man er en god ven, hvordan man løser konflikter, hvordan man hjælper andre – ofte under madlavning, aftensmad eller i bilen.

Eksempel: *"Vi taler meget om, hvordan man møder forskellige situationer og behandler andre mennesker."*

3. Begrebet opfattes af mange som "fluffy", abstrakt eller akademisk

Flere nævner, at de ikke bruger selve ordet "karakterdannelse", fordi det virker fremmed eller akademisk – men de mener, at de arbejder med indholdet.

Eksempel: *"Det er et meget bredt begreb. Vi kalder det noget andet."*

4. Et mindretal siger klart nej – og/eller at de ikke er bevidste om det

Nogle svarer nej eller "ved ikke", og enkelte nævner, at de måske burde tale mere bevidst om det i fremtiden.

Eksempel: *"Det burde vi måske, men jeg tror, det vil give mere mening, når mit barn er lidt ældre."*

Svar

Taler I om karakterdannelse?

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 4.

"Vi bruger ikke lige det ord, men taler en del om værdier, hvad der er godt at gøre og rigtigt og forkert ift. andre mennesker og det sociale liv."

"Vi taler ikke som sådan om karakterdannelse hjemme, men mere om hvad der er rigtigt og forkert, hvordan man er en god ven, og hvornår man ikke er en god ven, sådan nogle ting."

"Hvordan man rummer og behandler hinanden, også dem man er uenige med. Hvordan man undgår eller håndterer konflikter. Hvordan man hilser, lytter og deltager. Hvordan man engagerer sig i det, som interesserer én [...]"

"Vi taler en del om at være en god ven og respektere andres holdninger og grænser, at have omsorg for dem, som har mindst og hjælpe, når man kan."

"Vi bruger ikke ordet karakterdannelse, men ja – vi taler om, hvordan vi er som mennesker, og hvad der gør os stærke og robuste."

"Hvordan man mærker sig selv. Hvem man er – og ikke hvad gruppen siger, man skal være."

"Tro er et vigtigt punkt. Bibelen giver mange gode retningslinjer, som er gode at tage udgangspunkt i for handlinger og snakke."

"Vi taler om, hvor vigtigt det er med positive personlige egenskaber."

"Vi taler om at stå inde for de handlinger og ord, man bruger."

Udvalgte svar til spørgsmål 4

Opsummering

Ansvar for karakterdannelse

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Hvor tænker du, at den primære opgave med børns karakterdannelse ligger? (I skolen, i hjemmet, i vennegruppen, i litteraturen, på skærmen, i foreningen eller et andet sted?)."

Opsummering: Forældrene ser klart hjemmet som det primære sted for børns karakterdannelse, men skolen og fritidslivet fremhæves som vigtige støttende arenaer, hvor værdier leves og styrkes i praksis.

1. Klar konsensus: Det starter i hjemmet

Langt størstedelen af forældrene angiver hjemmet/familien som det primære sted for karakterdannelse. Mange kalder det barnets fundament, og ser forældrene som de vigtigste rollemodeller.

Eksempel: "Det starter i hjemmet. Forældre er de første og største rollemodeller."

2. Skolen som vigtig sekundær aktør

Mange nævner dog, at skolen spiller en stor rolle, fordi børn tilbringer så meget tid der. Skolen ses som et vigtigt fællesskab, hvor værdier kan trænes og vedligeholdes.

Eksempel: "Skolen skal understøtte det, der lægges i hjemmet – ikke stå alene."

3. Foreningsliv og fritidsaktiviteter har betydning

Flere fremhæver sport, spejder og fritidsjob som steder, hvor samspil, ansvar og fællesskab styrkes – dog aldrig som den primære kilde til karakterdannelse.

Eksempel: "Sport og foreninger former børn gennem fællesskab og engagement."

4. Helhedstænkning: Det sker mange steder

En mindre gruppe svarer, at karakterdannelse sker alle steder, og at ingen enkelt aktør kan løfte opgaven alene. Nogle nævner også medier og vennegrupper som påvirkende faktorer.

Eksempel: "Det er et fælles ansvar – ingen kan løfte det alene."

Svar

Ansvar for karakterdannelse

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 5.

"Karakterdannelse finder primært sted i familien/hjemmet, hvor barnet allerede fra fødslen (måske graviditeten) påvirkes og dannes via sit samspil med primære omsorgspersoner."

"Det starter i hjemmet. Forældre er de første (og største) rollemodeller. Dernæst kommer venner og institutioner."

"Hjemme til start i livet, men også dagtilbud/skole har en stor betydning. Det handler nok meget om de voksnes måde at vise 'hvordan man er menneske' på en god måde (vise hensyn, lærer, bruger sine ord mm)."

"Det grundlæggende læres hjemme, det sociale og det faglige øves i skolen og foreninger. Skærmen er en hæmsko."

"Primært i skolen og i hjemmet. I hjemmet gennem tale, og i skolen gennem tale og praksis. Foreningslivet og andre fritidsaktiviteter spiller også en vigtig rolle."

"Hjemme, men i samarbejde med skole og fritidstilbud, da jeg mener man lærer meget om mennesker igennem fællesskaber."

"I hjemmet sammen med skolen, som er børnenes hverdag og primære interageren med andre mennesker i sociale og faglige sammenhænge."

"I hjemmet primært. Tæt fulgt op af skolen og foreninger. Det er her, at man spejler sig i voksne, kan være tryk i at fejle, bliver støttet i at reflektere og prøve på ny. Det er i skolen og foreningen, at man spejler sig mod jævnaldrene og har voksnes støtte, hvis man ikke lykkes."

Udvalgte svar til spørgsmål 5

Opsummering

Folkeskolens formål

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Hvad synes du, folkeskolens vigtigste formål er?"

Opsummering: Forældrene ønsker en folkeskole, der både uddanner og danner – hvor faglighed, trivsel, fællesskab og personlig udvikling går hånd i hånd i forberedelsen til livet i et demokratisk samfund.

1. Balance mellem faglighed og dannelse

Et gennemgående tema er ønsket om en balance mellem faglig læring og dannelse. Mange forældre ser skolen som et sted, hvor børn både skal tilegne sig viden og udvikle sig som mennesker.

Eksempel: "Skolen skal både uddanne og danne – fagligt og socialt."

2. Fællesskab og sociale kompetencer

Mange fremhæver, at folkeskolen skal lære børn at fungere i fællesskaber, udvise respekt, samarbejde og forstå forskellighed – ikke kun tilegne sig boglig viden.

Eksempel: "At lære børn at indgå i fællesskab med forskellige mennesker – det er mindst lige så vigtigt som det faglige."

3. Trivsel som forudsætning for læring

En del af forældrene peger på, at trivsel og tryghed er forudsætninger for god læring. Hvis børn ikke trives socialt, lærer de heller ikke fagligt, lyder logikken.

Eksempel: "Skolen skal være et trygt sted, hvor børn tør fejle og lære."

4. Dannelse til samfundsdeltagelse

Flere svar peger på, at skolen skal forberede børn til at være medborgere – ansvarlige, empatiske og demokratiske individer.

Eksempel: "At forme hele mennesker, der kan bidrage til fællesskabet og tage ansvar."

5. Uddannelse som fundament

Samtidig nævner mange stadig det klassiske formål: at sikre et solidt fagligt fundament og forberede til ungdomsuddannelse og arbejdsliv.

Eksempel: "At give børn de nødvendige faglige kompetencer til at klare sig i livet."

Spørgsmål 6

Svar

Folkeskolens formål

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 6.

"At skabe hele mennesker."

"At hjælpe til at forme mennesker som vil hinanden det godt! Hjemme hos os er det vigtigt at vi ser hinanden og det hele ikke går ud på hvilken karakter du får i skolen. Men at du er vellidt og god ved dem omkring dig!"

"At lære børnene kritisk tænkning og at indgå ansvarligt i fællesskaber."

"At man kan indgå i fællesskab og man er accepteret. At man trives så godt, at man kan lære en masse fagligt – så man kan bruge det som springbræt til det man virkelig interesserer sig for."

"At stoppe viden i eleverne og måske endda gøre dem mere nysgerrige på verden omkring dem. Supplere til deres dannelse på den måde, at man som barn jo suger til sig i alle de autoriteter, man møder på sin vej."

"Dannelse og at turde øve sig i at lære."

"Læring, udvikle og støtte i at kunne begå sig i livet, samfundet og på en arbejdsplads."

"At lære børnene noget fagligt, selvfølgelig, men også at vise børnene, at man er en del af et stort fællesskab. Her kommer samarbejde og relationer på tale."

"At give dem en god uddannelse og at de kan arbejde sammen og være gode ved hinanden."

"At gøre eleverne klar til livet efter skolen."

Udvalgte svar til spørgsmål 6

Opsummering

Dannelse eller uddannelse?

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Hvad mener du er vigtigst for dine børn i folkeskolen - at blive dannet eller at blive uddannet?"

Opsummering: Et stort flertal af forældrene mener, at dannelse og uddannelse er to sider af samme sag – og ser begge som nødvendige for, at deres børn bliver hele, livsduelige mennesker.

1. Overvældende enighed: Dannelse og uddannelse hører sammen

Hele 88 % af forældrene svarer, at begge dele er vigtige. De oplever, at det ikke giver mening at skille dannelse og uddannelse ad – de ser dem som tæt forbundne. Eksempel: "Jeg tænker slet ikke, at de to ting kan skilles ad."

2. Dannelse som grundlag for læring og trivsel

Flere forældre pointerer, at dannelse er en forudsætning for at kunne tage imod uddannelse – det handler om trivsel, selvværd og at fungere socialt. Eksempel: "Det er svært at bruge uddannelse, hvis du ikke er dannet."

3. Uddannelse er stadig vigtig – men ikke alene

Nogle understreger, at faglighed og uddannelsesparathed er skolens kerneopgave, men at den ikke må stå alene uden personlig udvikling og social forståelse. Eksempel: "Begge dele ruster vores børn til fremtiden."

4. Dannelse forstås som hele menneskers udvikling

Flere bruger begreber som at kunne begå sig i fællesskaber, tage ansvar, vise empati og kende sig selv – dette ses som fundamentale livskompetencer. Eksempel: "For mig er et dannet menneske 'større' end et uddannet menneske."

Svar

Dannelse eller uddannelse?

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 7.

"Jeg tænker slet ikke, at de 2 ting kan skilles ad"

"For mig er et dannet menneske 'større' end et uddannet."

"Det vigtigste børn kan lære er at være gode ved hinanden – og det lærer de, når de mødes anerkendende og i øjenhøjde af trygge voksne."

"Hvis man dannes, imens man uddannes, så må det være det allerbedste."

"Det må blive et 'både-og' svar. Begge dele ruste vores børn til fremtiden."

"Har lyst til at vægte dannelsen højest,
men uddannelse er naturligvis også vigtigt."

"Det er i skolen, at børnene har muligheden for at udvikle sig i fællesskab og føle sig trygge, hvilket er en forudsætning for at kunne uddanne sig."

"Begge dele er nødvendige for at være i balance, og det skal være både i skolen og hjemmet."

"Basisuddannelse er nødvendigt, men dannelse går forud for dybere læring."

Udvalgte svar til spørgsmål 7

Opsummering

Samarbejde om karakterdannelse

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Hvordan samarbejder du som forælder med skolen om dit barns karakterdannelse?"

Opsummering: Forældrene samarbejder typisk med skolen om karakterdannelse gennem opbakning, kommunikation og deltagelse i fællesskabet – men nogle efterspørger mere struktureret samarbejde og tydelighed fra skolens side.

1. Samarbejdet sker primært gennem opbakning og dialog

Det mest almindelige svarmønster er, at forældrene bakker op om skolens værdier, tiltag og beslutninger, og deltager i forældremøder, arrangementer og dialog via Aula eller samtaler.

Eksempel: "Vi bakker op om lærerne og deltager i skolens aktiviteter – og taler med vores børn om det."

2. Forældrene ser sig selv som rollemodeller og værdiformidlere

Mange beskriver, at de samarbejder ved at understøtte barnets trivsel og værdier hjemmefra – fx at lære respekt, empati og ansvar.

Eksempel: "Vi støtter barnet mentalt hjemme og forsøger at være gode eksempler."

3. Dialog opstår især ved konflikter eller bekymringer

Nogle forældre nævner, at der ofte opstår konkret samarbejde, når der er problemer, adfærd uden for normen eller konflikter – ellers foregår samarbejdet mere indirekte.

Eksempel: "Det er mest, når der udvises adfærd udenfor skiven, at der er dialog."

4. Enkelte oplever fravær af samarbejde

En mindre gruppe oplever ingen eller meget lidt kontakt med skolen om karakterdannelse, og nogle efterlyser mere initiativ fra skolens side.

Eksempel: "Der er ikke noget decideret samarbejde – jeg opdrager mit barn og håber, det smitter af."

5. Forældre engagerer sig også i børnefællesskaber og trivsel

Nogle nævner konkret, at de tager kontakt til andre forældre, hjælper med at løse konflikter eller støtter klassen som helhed.

Eksempel: "Jeg rækker ud til andre forældre, hvis børnene har konflikter, de ikke selv kan løse."

Svar

Samarbejde om karakterdannelse

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 8.

"Det er mest, når der udvises adfærd udenfor skiven, at der er dialog."

"Der er ikke noget decideret samarbejde
– jeg opdrager mit barn og håber, det smitter af."

"Jeg støtter op om skolens initiativer, men jeg forventer også,
at skolen støtter mine værdier ved at gribe ind,
når de oplever elementer, som går imod god dannelse."

"Vi lytter og taler med vores barn om håndtering
af alle mulige forskellige situationer."

"Tæt samarbejde med lærerteam pga. specifikke udfordringer."

"Via kommunikation med fagpersonerne. Samtaler/Aula mm."

"Ved at engagere mig i klassens arbejde og børnenes trivsel, fx på
forældremøder og fælles aktiviteter, kommunikation med mine børns lærere
og ved at hjælpe børnene til at øve respekt overfor hinanden, fx ved at
række ud til forældrene når to børn er blevet uvenner eller kommet i en
konflikt de ikke umiddelbart selv kan løse"

"Jeg bakker op om de voksne i skolen, taler godt om skolen med mit barn, og
går i dialog med de voksne om mit barns trivsel."

"Jeg lytter til, hvad barnet fortæller om hverdagen, og reagerer hvis der er
noget uhensigtsmæssigt, som kan forstyrre hverdagen og læringen eller gøre
dem kede af det. Jeg bakker altid op om skolens beslutninger og er loyal
overfor beslutninger og retningslinjer."

Udvalgte svar til spørgsmål 8

Opsummering

Gode karaktertræk fra skolen

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Kan du give eksempler på, hvordan skolen har hjulpet dit barn med at udvikle gode karaktertræk?"

Opsummering: Forældrene oplever, at skolen bidrager til børns karakterdannelse gennem stærke fællesskaber, engagerede lærere, målrettede trivselsforløb og håndtering af konflikter – men enkelte efterspørger en mere tydelig indsats.

1. Skolen styrker fællesskab og sociale relationer

Mange forældre peger på, at skolen hjælper børn med at forstå og fungere i fællesskaber. De lærer at tage hensyn, indgå i grupper og være en del af noget større end dem selv.

Eksempel: "*Fællesskabet i klassen er med til at udvikle mit barn – det er ikke alle kammerater, man selv ville vælge, men de skal finde ud af det sammen med støtte fra de voksne.*"

2. Lærernes relationsarbejde og omsorg har stor betydning

Flere nævner lærere, der har set deres barn, lyttet, guidet og rost dem, og som har hjulpet barnet til refleksion og selvindsigt.

Eksempel: "*Hans fantastiske lærere forstår ham tilstrækkeligt og hjælper ham til at reflektere over interaktionen med andre i skolefællesskabet.*"

3. Konkrete forløb, kurser og projekter fremhæves positivt

Fx "God stemning"-kurset, venskabskurser, trivselstiltag, gruppeopgaver og legegrupper nævnes som målrettede indsatser, der har gjort en forskel.

Eksempel: "*Venskabskurset har hjulpet mit barn med at få en stærk forståelse af, hvad det vil sige at være en god ven.*"

4. Konflikthåndtering og dialogkultur værdsættes

Forældre fremhæver, at skolen hjælper børn med at håndtere uenigheder og lærer dem at lytte og forstå hinanden i svære situationer.

Eksempel: "*Når mit barn er blevet mødt af positiv respons på at bede om hjælp til at forstå og komme videre med en opgave – og når en voksen har hjulpet dem med at se en konflikt fra flere vinkler.*"

5. Nogle oplever begrænset eller slet ingen indsats

En mindre gruppe forældre oplever, at skolen ikke aktivt arbejder med karaktertræk, eller at de ikke har set effekten.

Eksempel: "*Desværre ikke.*" eller "*Nej.*"

Spørgsmål 9

Svar

Gode karaktertræk fra skolen

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 9.

"Hans fantastiske lærere forstår ham tilstrækkeligt og hjælper ham til at reflektere over interaktionen med andre i skolefællesskabet."

"Fællesskabet i klassen er med til at udvikle mit barn – det er ikke alle kammerater, man selv ville vælge, men de skal finde ud af det sammen med støtte fra de voksne."

"Venskabskurset har hjulpet mit barn med at få en stærk forståelse af, hvad det vil sige at være en god ven."

"Klassens samarbejde med NN og andre trivselseksperter tilknyttet skolen har været super godt i min oplevelse og netop styrket børnenes refleksioner over og forståelse af hvad værdier som respekt, tillid og kammeratskab betyder i praksis."

"I generel omsorg fra lærer/pædagoger og ved de specifikke projekter vedr. karakterdannelse."

"Skaber inddragelse og indlevelse i undervisning og dagens gang. Skaber alsidig undervisning og mulighed for læring. Sætter grænser, lytter og guider, hvis der er behov."

"Konflikthåndtering, oplæg foran klassen og mange flere ting."

"Vise og tale om at være opmærksom på andre, vise hensyn, hjælpe til, passe på vores natur."

"Ved at danne relationer til vores børn og støtte vores børn, når noget er svært enten fagligt eller socialt eller andet."

Udvalgte svar til spørgsmål 9

Opsummering

Vurdering af ti karakterdyder

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "I øjeblikket har Center for Karakterdannelse og Skovbyskolen et særligt fokus på ti udvalgte karakterstyrker i skolen. Vi vil gerne spørge dig om, hvor vigtigt det er for dig, at dit barn / dine børn udvikler de karakteregenskaber."

Opsummering: Spørgsmål 10 viser, at forældrene i overvældende grad vurderer udviklingen af de ti karakterstyrker som vigtige, især livsmod, empati og ansvarlighed – hvilket vidner om stor opbakning til skolens værdimæssige fokus.

1. Generelt meget høj opbakning til karakterstyrkerne

Alle ti karakterstyrker vurderes som meget vigtige eller vigtige af langt størstedelen af forældrene. Der er gennemgående meget få "lavt vigtige" vurderinger.

2. Top 3 vigtigste karakterstyrker ifølge forældrene

De karakterstyrker, der får den højeste andel af "meget vigtigt"-svar (5.0), er:

- Livsmod: vægtet gennemsnit på 4,71
- Empati: vægtet gennemsnit på 4,70
- Ansvarlighed: vægtet gennemsnit på 4,56

3. Lavere, men stadig høj vurdering af individuelle træk

Karakterstyrker som viljestyrke, selvkontrol og vedholdenhed vurderes stadig som vigtige, men de får lidt lavere score i "meget vigtigt"-kategorien sammenlignet med de mere normbærende træk. Det kan indikere, at forældrene prioriterer moralske og sociale egenskaber højere end mere individuelle træk.

4. Lav andel af "ikke vigtigt" eller "slet ikke vigtigt"

Svarene viser minimal modstand mod nogen af karakterstyrkerne – der er bred konsensus om værdien af dem alle.

5. Samlet set: En klar værdimæssig resonans mellem skole og hjem

Dataene afspejler, at forældrene i høj grad deler skolens prioritering af karakterdannelse, og ser det som meningsfuldt, at skolen arbejder med disse egenskaber.

Spørgsmål 10

Svar

Vurdering af ti karakterdyder

Her er statistikken over forældrenes svar på spørgsmål 10.

	Ikke vigtig	Lidt vigtig	Middel	Vigtig	Meget vigtig	I alt	Vægtet gennemsnit
Ansvarlighed	0,00% 0	0,00% 0	2,00% 2	40,00% 40	58,00% 58	100	4,56
Empati	0,00% 0	0,00% 0	2,00% 2	26,00% 26	72,00% 72	100	4,70
Engagement	0,00% 0	0,00% 0	7,00% 7	66,00% 66	27,00% 27	100	4,20
Livsmød	0,00% 0	0,00% 0	4,00% 4	21,00% 21	75,00% 75	100	4,71
Selvkontrol	0,00% 0	0,00% 0	13,00% 13	53,00% 53	34,00% 34	100	4,21
Nysgerrighed	0,00% 0	1,00% 1	7,00% 7	48,00% 48	44,00% 44	100	4,35
Taknemmelighed	0,00% 0	2,00% 2	9,00% 9	54,00% 54	35,00% 35	100	4,22
Tillidsfuldhed	0,00% 0	1,00% 1	11,00% 11	60,00% 60	27,00% 27	99	4,14
Vedholdenhed	0,00% 0	2,00% 2	12,00% 12	48,00% 48	38,00% 38	100	4,22
Viljestyrke	0,00% 0	0,00% 0	14,00% 14	58,00% 58	28,00% 28	100	4,14

Udvalgte svar til spørgsmål 10

Opsummering

Skolens styrke ift karakterdannelse

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Hvad er skolens styrke i forhold til børns karakterdannelse?"

Opsummering: Forældrene oplever, at skolens styrke i børns karakterdannelse ligger i det mangfoldige fællesskab, lærernes rolle som rollemodeller, og muligheden for kontinuerlig social træning i hverdagen – men enkelte efterspørger mere tydelighed i skolens indsats.

1. Det daglige fællesskab med mange forskellige børn

Den mest udbredte vurdering er, at skolens styrke ligger i det, at børn dagligt indgår i et større fællesskab med mange forskellige kammerater – hvilket skaber muligheder for social læring, empati og forståelse.

Eksempel: "De er sammen med mange forskellige børn, og det giver forståelse for forskellighed og fællesskab."

2. Lærernes rolle som autoriteter og rollemodeller

Flere forældre fremhæver lærerne som centrale i karakterdannelse, fordi de er voksne uden for hjemmet, der kan sætte rammer, være tydelige og fremme gode værdier.

Eksempel: "Lærerne er rollemodeller og autoriteter – de former børnene gennem hverdagens møder."

3. At skolen giver anledning til refleksion og samarbejde

Det fremhæves, at skolen er et sted, hvor børn lærer at forhandle, gå på kompromis og håndtere uenigheder – især fordi de møder mennesker, de ikke selv har valgt.

Eksempel: "Man lærer at være i et fællesskab – ikke kun at vælge sine egne venner."

4. Mange timer og kontinuitet skaber påvirkningsrum

Flere nævner, at børn tilbringer mange timer i skolen – og dermed har mulighed for kontinuerlig påvirkning og karaktertræning i praksis.

Eksempel: "Skolen har børnene i mange timer – det giver mulighed for at arbejde med holdninger og vaner over tid."

5. Nogle oplever manglende tydelighed eller usynlighed i skolens rolle

Et mindretal svarer, at de ikke ved præcist, hvordan skolen arbejder med karakterdannelse, og efterspørger tydeligere indsats eller kommunikation.

Eksempel: "Jeg ved faktisk ikke, hvordan de arbejder med det – men jeg håber, det sker i det små."

Svar

Skolens styrke ift karakterdannelse

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 11.

"Det er ét stort fællesskab - en øvebane som er større end familierne"

"At de har mange timer med børnene, og de har børnene i en flok, dvs. helt naturligt i et fællesskab."

"Daglig kontakt, observationer og nærvær."

"Nysgerrighed på at prøve noget nyt, såsom dette projekt. Jeg er faktisk ret imponeret over det her og støtter op om forløbet."

"Det er rigtig fint at det tages op som tema med særligt fokus. I hverdagen er der unik mulighed for at arbejde med karakterdannelse gennem de sociale relationer der eksisterer i mangfoldigheden i skolen."

"Undervisning og temaer på tværs af årgange i indskoling. Det hjælper børnene resten af skoletiden. Det samme med venskabsklasser."

"Er sammen med børnene i store/større sociale grupper og kan være understøttende i gruppedynamikken. Kraftfuldt at lykkes sammen i 'flok'. Og meget lærerigt."

"At skolen har en fælles vej, kompetente lærer som eleverne har respekt for, fællesskab."

"At kunne lære at samarbejde med børn med forskellige værdier og baggrunde."

"Skolen er så dygtige. De er dygtige til at skabe et sprog og at skabe en virkelighed."

Udvalgte svar til spørgsmål 11

Opsummering

Skolens svaghed ift karakterdannelse

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Hvad er skolens svaghed i forhold til børns karakterdannelse?"

Opsummering: Forældrene oplever, at skolens svaghed i karakterdannelse ligger i manglende tydelighed, tid og systematik, samt i at arbejdet ofte afhænger af enkelte lærere og ikke følges op med inddragelse af hjemmet.

1. Manglende tydelighed og systematik

Den mest gennemgående kritik er, at karakterdannelse ikke fremstår som en tydelig og systematisk del af skolens arbejde. Forældre oplever, at det sker "mellem linjerne", men savner bevidsthed, struktur og sprog om det.

Eksempel: "Jeg ved ikke, hvordan skolen arbejder med det – det virker ikke særlig tydeligt."

2. Tidspres og faglig målorientering skubber dannelsen i baggrunden

Mange nævner, at fokus på tests, faglige mål og effektiv undervisning går ud over tid og rum til karakterdannelse. Det menneskelige og relationelle kommer i anden række.

Eksempel: "Der er for meget fokus på det faglige og for lidt på det menneskelige."

3. Ujævnhed og afhængighed af enkeltlærere

Nogle forældre oplever, at arbejdet med karakterdannelse afhænger for meget af den enkelte lærer – der mangler fælles retning og fælles kultur på skoleniveau.

Eksempel: "Det afhænger af, hvilken lærer barnet har – der er ingen fælles linje."

4. Mangel på inddragelse og dialog med hjemmet

En del svar fremhæver, at forældrene sjældent inddrages i karakterdannelsesarbejdet, og at skolen kunne gøre mere for at bygge bro mellem hjem og skole på dette felt.

Eksempel: "Vi hører ikke rigtig noget om det – det kunne være rart med lidt mere fælles forståelse."

5. Mangel på mod til at håndtere adfærd og konflikter tydeligt

Nogle forældre oplever, at skolen undviger konflikter, eller ikke tør tage fat om uønsket adfærd, hvilket underminerer børns læring af ansvar og grænser.

Eksempel: "Skolen tør ikke altid sætte grænser, når nogen overskrider dem."

Svar

Skolens svaghed ift karakterdannelse?

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 12.

"Stabilitet (læs tillid og tryghed) i hvilke undervisere, der er omkring klasserne. Tydelige værdier."

"Der er tilsyneladende for mange børn i klasserne til at man kan tage hånd om den enkelte – børnene risikerer at lære at forskellighed er et problem snarere end en styrke."

"For stort brug af skærm og for forskellige værdier og holdninger til hvad man må og ikke må."

"Børn skal lære at tage ansvar for sig selv, men jeg oplever en stigende forældreinvolvering, hvor vi skal "hjælpe" barnet, men i virkeligheden frarøver vi dem muligheden for at lære af sine fejl eller manglende ansvarlighed"

"Manglende overskud, kompetencer, tid/ressourcer og alt for mange vikarer. Længere faste relationer mellem elever og lærer er vigtigt."

"Meget ofte afsæt i laveste fællesnævner - ballademagerne får (/tager) for meget tid og ressourcer, berøringsangst i forhold til konflikter (nogen gange skal de tages)"

"At den ikke tør stille krav og ikke kan udvise konsekvens hvis kravene ikke opfyldes. Der er intet mere demotiverende end at se uopdragne børn dominere en hel classes undervisning uden at møde nogen form for konsekvens."

"Forældre, der ikke ser ud over egen næsetip"

Udvalgte svar til spørgsmål 12

Opsummering

Hvad kan forbedres i tilgangen?

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Er der noget ved skolens tilgang til karakterdannelse, som du mener kunne forbedres? Hvis ja, hvad?"

Opsummering: Forældrene efterlyser mere synlighed, fælles retning og dialog i skolens arbejde med karakterdannelse – samt øget inddragelse af hjemmet og mere tid til menneskelige samtaler i hverdagen.

1. Tydeligere kommunikation og synlighed

Det mest udbredte ønske er, at skolen gør karakterdannelse mere synlig og tydelig – både for elever og forældre. Mange efterlyser et fælles sprog, konkrete eksempler og løbende kommunikation om, hvordan der arbejdes med karakterdyder.

Eksempel: *"Vi ved ikke, hvordan det foregår – det kunne være godt at få indsigt i det, både for os og børnene."*

2. Mere systematik og ensartethed på tværs af lærere og klasser

Flere forældre oplever, at arbejdet med karakterdannelse afhænger meget af den enkelte lærer. De ønsker, at skolen samler arbejdet i en fælles pædagogisk retning, så alle børn møder de samme værdier og tilgange.

Eksempel: *"Det virker meget personafhængigt – der mangler en fælles plan eller kultur."*

3. Mere tid og plads til relationsarbejde og dialog

En del nævner, at tidspres og faglige krav presser de menneskelige samtaler ud. Forældre efterlyser mere plads til, at børn kan tale om følelser, sociale konflikter og personlige værdier.

Eksempel: *"Der skal være mere tid til det – karakterdannelse sker ikke i en travl timeplan."*

4. Øget forældreinddragelse og samarbejde

Flere efterspørger mere aktivt samarbejde med forældre om karakterdannelse – f.eks. gennem oplæg, fælles sprog, cases, eller små hjemmearbejdspunkter.

Eksempel: *"Det ville være fantastisk med lidt inspiration eller samarbejde mellem skole og hjem om værdier."*

5. Brug af konkrete situationer og praksisnær undervisning

Nogle foreslår, at karakterstyrker bør indarbejdes i konkrete situationer, projekter eller cases – fremfor som løse begreber.

Eksempel: *"Karakterdannelse skal mærkes i praksis – ikke bare tales om."*

Svar

Hvad kan forbedres i tilgangen?

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 13.

"Synes der mangler fokus på det uperfekte og det fejlbarlige. Et opgør med perfektionskulturen."

"Sætte ind mod mobning i alle afskygninger
- også den der foregår, når børn er alene uden voksne"

"Jeg kan faktisk godt være lidt i tvivl om hvad skolens tilgang til karakterdannelse er og føler mig måske en lille smule underinformet."

"Jeg tror man kommer langt, hvis man i skolen kan arbejde med, at man giver børnene mod til at turde at fejle, prøve sig frem og spørge om hjælp hvis de er i tvivl."

"Mere konsekvens, mere autoritet til læreren, mindre mulighed for forstyrrelser i undervisningen."

"Nogle flere udflugter i større grupper i klassen. Dette kan skabe et andet rum for læring og relationsdannelse."

"Se børnene som hele mennesker i stedet for børn der skal igennem systemet"

"At man oftere fik svesken på disken"

"Mere fokus på fag som samfundsfag, historie og kristendomskundskab, hvor eleverne reflekterer over etik, moral og menneskelige relationer."

Udvalgte svar til spørgsmål 13

Opsummering

Afsluttende kommentarer

Her er de mest fremtrædende og gennemgående mønstre i forældrenes besvarelser af spørgsmålet: "Har du yderligere kommentarer eller forslag til skolens arbejde med karakterdannelse?"

Opsummering: Forældrene udtrykker stærk opbakning til skolens karakterdannelsesarbejde og efterlyser især mere synlighed, hverdagsnær praksis, inspiration og dialog.

1. Stærk opbakning og anerkendelse af indsatsen

Flere forældre udtrykker stor taknemmelighed og opbakning til, at skolen overhovedet arbejder med karakterdannelse. De ser det som både meningsfuldt og nødvendigt i en tid med mange krav til børn.

Eksempel: "Tak fordi I tager det alvorligt – det gør en forskel."

2. Ønske om mere synlighed og kommunikation

Som i tidligere svar ønsker mange forældre mere indsigt i, hvordan karakterdannelse konkret indgår i hverdagen – både for at forstå det og kunne understøtte det hjemme.

Eksempel: "Det kunne være rart med et lille nyhedsbrev, der viser, hvad der arbejdes med."

3. Forslag til praksisnære tiltag og inspiration

Flere kommer med idéer som fx konkrete eksempler, samtalekort, værdibaserede uger, lege, dilemmaøvelser eller klasserumsritualer, som kan gøre arbejdet mere levende og relaterbart for børnene.

Eksempel: "Lav fx temauger om hver karakterstyrke – eller små cases, børnene kan tale med os om derhjemme."

4. Ønske om inddragelse og samskabelse med hjemmet

Forældrene efterspørger ikke bare information, men også dialog og samarbejde, fx ved at invitere forældre med i udvikling af indsatser eller værdier.

Eksempel: "Det kunne være spændende med en workshop for både børn og forældre om fx mod, ansvar eller fællesskab."

5. Fokus på hverdagen frem for store koncepter

Nogle understreger, at det vigtigste er, at arbejdet er ægte, nærværende og integreret i dagligdagen – ikke nødvendigvis store programmer eller plakater.

Eksempel: "Det er i hverdagens små øjeblikke, karakterdannelse sker – og det gør I godt."

Svar

Afsluttende kommentarer

Her er et udvalg af markante svar på spørgsmål 14.

"Jeg synes, skolen gør meget for karakterdannelse!"

"Jeg har dyb respekt for det ekstra arbejde det giver for lærere, pædagoger og ledelse at blive involveret i sådan et pilotprojekt."

"Blot at sige jeg synes det er et fantastisk projekt - noget jeg håber får en kæmpe betydning for vores børn i deres trivsel og dannelse som helemennesker."

"Det er vanskeligt at være "imod" - men også vanskeligt at se, hvordan det kan fungere i praksis, og hvad vi kan gøre på det mere konkrete plan"

"Det er super godt, at I arbejder seriøst med emnet. Tak for det."

"Fortsæt det gode arbejde. Jeg vil glæde mig til at høre resultatet af dette forløb, såfremt det bliver målt på nogle parametre."

"Jeg synes, det er enormt positivt, at det er noget, man har fokus på i dag."

"Jeg synes, der har været en god åbenhed omkring projektet. At I ikke har alle svarene på, hvordan det kommer til at udfolde sig, men jeg har helt klart et indtryk af en stærk interesse for ser fra medarbejdernes side, og det er fedt. Tak for det."

Udvalgte svar til spørgsmål 14

En særlig tak til Skovbyskolen og
alle der har bidraget til
undersøgelsen samt de 100
deltagere, der tog sig tid til at
formulere svar.

Center for Karakterdannelse, Aalborg
Universitet og Skovbyskolen i Skanderborg
Kommune har spurgt 100 forældre om
deres syn på, erfaringer med og
holdninger til karakterdannelse.

- Forskningsprojekt om karakterdannelse
- Aalborg Universitet
- Center for Karakterdannelse
- Skovbyskolen Skanderborg Kommune
- 100 forældre fra Skovbyskolen